

**БАНК БУС САНХҮҮГИЙН БАЙГУУЛЛАГУУДЫН 2011 ОНЫ 3 ДУГААР
УЛИРАЛД ИРҮҮЛСЭН ГАДААД ВАЛЮТЫН АРИЛЖААНЫ МЭДЭЭНИЙ
НЭГТГЭЛИЙН ТАНИЛЦУУЛГА**

2011.11.09

Улаанбаатар хот

НЭГ. ГАДААД ВАЛЮТЫН АРИЛЖААНЫ МЭДЭЭНИЙ ИРЦИЙН ТАЛААР:

Санхүүгийн зохицуулах хорооны эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 6.1.2, 6.2.1 дэх заалтыг үндэслэн “Валютын арилжааг цэгцтэй болгох зорилгоор зарим тогтоолын хавсралтад нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай” Санхүүгийн зохицуулах хорооны 2009 оны 02 дугаар сарын 28 дугаар тогтоолоор “Банк бус санхүүгийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн журам”-д 7 заалт бүхий 2.6 дахь хэсгийг болон гадаад валютын арилжааны мэдээ гаргах хавсралтуудыг тус тус шинээр нэмж, “Гадаад валютын арилжааны үйл ажиллагаа” эрхлэн явуулдаг банк бус санхүүгийн байгууллага /цаашид ББСБ гэх/-ууд эдгээр хавсралтын дагуу мэдээг дараа сарын 10-ны өдрийн дотор гаргаж, Хороонд ирүүлж байхыг заасан. Үүний дагуу гадаад валютын арилжааны үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөлтэй ББСБ-уудаас гадаад валютын арилжааны мэдээг сар бүр гаргуулан авч, улирлаар нэгтгэж байгаа болно.

Манай улсын хэмжээнд 2011 оны 09 дүгээр сарын 30-ны өдрийн байдлаар банк бус санхүүгийн үйл ажиллагаа эрхлэн явуулж буй 192 ББСБ байгаагийн 96 нь буюу 50.0 хувь нь гадаад валютын арилжааны үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөлтэй байна.

Гадаад валютын арилжааны үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөлтэй 96 ББСБ-ын 42 нь буюу 43.75% нь зөвхөн гадаад валютын арилжааны үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөлтэй, 54 нь буюу 56.25% нь энэхүү үйл ажиллагааг банк бус санхүүгийн бусад үйл ажиллагаатай давхар эрхлэх зөвшөөрөлтэй байна.

Тайлант хугацаанд гадаад валютын арилжааны мэдээ ирүүлбэл зохих нийт 96 ББСБ-ын 52 нь ирүүлж, 44 нь ирүүлээгүй. Мэдээний ирц 54.2 хувьтай байна. /Гадаад валютын арилжааны мэдээний ирцийн талаарх мэдээллийг ББСБ тус бүрээр гаргаж, танилцуулгад хавсаргав/.

Мэдээ ирүүлээгүй 44 ББСБ-ын 10 нь тайлант 3 дугаар улиралд энэхүү үйл ажиллагааг эрхлэн явуулаагүй бөгөөд цаашид явуулна гэсэн тайлбар бүхий албан бичгийг ирүүлсэн, 34 нь гадаад валютын арилжааны мэдээ болон ямар нэгэн тайлбар бичиг ирүүлээгүй болно.

Тайлант улиралд Хорооноос 2 ББСБ-д банк бус санхүүгийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийш олгосон, 4 ББСБ-ын банк бус санхүүгийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл нь хүчингүй болгосон, 4 ББСБ-ын банк бус санхүүгийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг түдгэлзүүлсэн байна.

Мэдээ ирүүлсэн нийт 52 ББСБ-ын 51 нь Улаанбаатар хотод, 1 нь хөдөө орон нутагт буюу Дархан-Уул аймагт /Билгүүн бүргэд ББСБ/ үйл ажиллагаагаа явуулж байна.

Гадаад валютын арилжааны 2011 оны 3 дугаар улирлын мэдээний нэгтгэл

Мэдээний ирцийг өмнөх улирлуудтай харьцуулан дараах хүснэгтэд үзүүлэв. Үүнд:

д/д	ҮЗҮҮЛЭЛТ	МЭДЭЭ ИРҮҮЛЭХ ББСБ-ЫН ТОО	МЭДЭЭ ИРҮҮЛСЭН ББСБ-ЫН ТОО	МЭДЭЭНИЙ ИРЦ	ӨСӨЛТ, БУУРАЛТ ХУВИАР <i>/өмнөх улирлаас /</i>
1	2010 оны 1 дүгээр улирал	112	31	40.4%	0.0%
2	2010 оны 2 дугаар улирал	110	43	39.0%	-1.4%
3	2010 оны 3 дугаар улирал	109	48	44.0%	5.0%
4	2010 оны 4 дүгээр улирал	95	71	74.7%	30.7%
5	2011 оны 1 дүгээр улирал	93	73	78.5%	3.8%
6	2011 оны 2 дугаар улирал	98	60	61.2%	-17.3%
7	2011 оны 3 дугаар улирал	96	52	54.2%	-7.0%

Дээрх хүснэгтээс үзэхэд мэдээ ирүүлсэн ББСБ-уудын тоо 2010 оны 4, 2011 оны 2 дугаар улирлынхаас 8-с 11-ээр буурсан бөгөөд мэдээний ирц 2010 оны 1,2,3 дугаар улиралд 40.4% - 44.0% байсан бол 2010 оны 4 дүгээр улиралд 74.7%, 2011 оны 1 дүгээр улиралд 78.5% болж өмнөх улирлуудаас 30.7% - 38.1%-иар өссөн харин 2011 оны 2 дугаар улирлын байдлаар 61.2% болж өмнөх улирлаас 17.3%-иар, 3 дугаар улирлын байдлаар 54.2% болж өмнөх улирлаас 7.0%-иар, 2010 оны жилийн эцсийнхээс 20.5%-иар тус тус буурсан үзүүлэлттэй гарч байна.

ХОЁР. ГАДААД ВАЛЮТЫН АРИЛЖАА БОЛОН ВАЛЮТЫН ХАНШИЙН ТАЛААР:

Энэхүү нэгтгэлд ББСБ-уудаас ирүүлсэн гадаад валютын арилжааны мэдээнд үндэслэн нийт худалдаж авсан, худалдсан гадаад валютуудын ханшийг ам.доллар болон Монгол улсын үндэсний валют төгрөгт хөрвүүлсэн дүнгээр тус тус үзүүлсэн болно. Эдгээрийг дараах хүснэгтэд үзүүлэв.

1. Худалдаж авсан нийт гадаад валют:

д/д	ВАЛЮТЫН НЭР	УЛИРАЛ				
		2010 ОНЫ IV улирал	2011 ОНЫ II улирал	ӨСӨЛТ, БУУРАЛТ /+;-/ <i>/өмнөх улирлаас/</i>	2011 ОНЫ III улирал	ӨСӨЛТ, БУУРАЛТ /+;-/ <i>/өмнөх улирлаас/</i>
1	ТӨГРӨГ	168,060,826.6	196,156,917.3	28,096,090.7	149,731,203.9	-46,425,713.4
2	АМ. ДОЛЛАРТ ШИЛЖҮҮЛСЭН ДҮНГЭЭР	132,278.3	160,975.7	28,697.4	120,707.4	-40,268.3
3	ДУНДАЖ ХАНШ	1,270.51	1,218.55	-51.96	1,240.45	21.9

Дээрх хүснэгтээс үзэхэд тайлант хугацаанд худалдаж авсан нийт гадаад валютын төгрөгт хөрвүүлсэн мөнгөн дүнг 2011 оны 2 дугаар улирлынхтай харьцуулахад 46,425,713.4 мянган төгрөг буюу 23.7 хувиар, 2010 оны 4 дүгээр улирлынхтай харьцуулахад 18,329,622.7 мянган төгрөг буюу 10.9 хувиар мөн ам.долларт хөрвүүлсэн дүнг 2011 оны 2 дугаар улирлын дүнтэй

Гадаад валютын арилжааны 2011 оны 3 дугаар улирлын мэдээний нэгтгэл

харьцуулж үзэхэд 40,268.3 мянган ам.доллар буюу 25.0 хувиар, 2010 оны 4 дүгээр улирлынхтай харьцуулахад 11,570.9 мянган ам.доллар буюу 8.7 хувиар тус тус буурсан үзүүлэлттэй гарч байна.

Гадаад валют бүрийг худалдаж авсан нийт валютын ханшийг ам.долларт хөрвүүлж, ам.долларын дундаж ханшийг тооцож үзэхэд 1,240.45 төгрөг болж байна.

Худалдсан нийт гадаад валют:

/МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР/

д/д	ВАЛЮТЫН НЭР	УЛИРАЛ				
		2010 ОНЫ IV улирал	2011 ОНЫ II улирал	ӨСӨЛТ, БУУРАЛТ /+;-/ /өмнөх улирлаас/	2011 ОНЫ III улирал	ӨСӨЛТ, БУУРАЛТ /+;-/ /өмнөх улирлаас/
1	ТӨГРӨГ	163,800,118.1	237,093,710.9	73,293,592.8	157,659,283.2	79,434,427.7
2	АМ. ДОЛЛАРТ ШИЛЖҮҮЛСЭН ДҮНГЭЭР	128,875.0	194,131.0	65,256.0	126,481.5	-67,649.5
3	ДУНДАЖ ХАНШ	1,271.0	1,221.31	-49.69	1,246.50	25.19

Дээрх хүснэгтээс үзэхэд худалдсан нийт гадаад валютын төгрөгт хөрвүүлсэн мөнгөн дүнг өмнөх улирал буюу 2011 оны 2 дугаар улирлын дүнтэй харьцуулж үзэхэд 79,434,427.7 мянган төгрөг буюу 33.5 хувиар, 2010 оны 4 дүгээр улирлынхтай харьцуулахад 6,140,834.9 мянган төгрөг буюу 3.7 хувиар, ам.долларт хөрвүүлсэн дүнг 2011 оны 2 дугаар улирлын дүнтэй харьцуулахад 67,649.5 мянган ам.доллар буюу 34.8 хувиар, 2010 оны 4 дүгээр улирлынхтай харьцуулахад 2,393.5 мянган ам.доллар буюу 1.9 хувиар тус тус буурсан үзүүлэлттэй байна.

Ам.долларын албан болон зах зээлийн ханш тус тайлант хугацаанд буюу 7 дугаар сараас эхлэн бага багаар чангарсаар 9 дүгээр сарын 30-ны өдрийн байдлаар Монголбанкнаас зарласан албан ханшаас ББСБ-уудын худалдаж авсан ханшийн дундаж дүн 2 төгрөг 50 мөнгөөр, худалдах ханшийн дундаж дүн 5 төгрөг 40 мөнгөөр тус тус их гарч байна.

ББСБ-уудын гадаад валютын арилжаанд түгээмэл ордог гадаад валютуудын ханшийн өөрчлөлт /хэлбэлзэл/-ийг 2010 оны жилийн эцэс 2011 оны 2,3 дугаар улирлын байдлаарх үзүүлэлтүүдтэй харьцуулж үзвэл дараах байдалтай байна. Үүнд:

/ТӨГРӨГӨӨР/

Д/д	ВАЛЮТЫН ТӨРӨЛ		ХАНШИЙН ДУНДАЖ ДҮН		
			2010 оны IV улирал	2011 оны II улирал	2011 оны III улирал
1	АНУ доллар	USD	1,271.00	1,219.93	1,248.43
2	Английн фунт	GBP	1,930.96	1,902.08	1,972.27
3	Евро	EUR	1,713.68	1,753.09	1,733.49
4	БНХАУ-ын юань	CNY	188.00	188.06	191.60
5	БНСУ-ын вон	KRW	1.04	1.23	1.11
6	ОХУ-ын рубль	RUB	41.20	42.87	41.60
7	Японы иен	JPY	15.50	15.04	15.79

Гадаад валютын арилжааны 2011 оны 3 дугаар улирлын мэдээний нэгтгэл

Гадаад валютын ханшийн хэлбэлзлийг авч үзүүлвэл дараах байдалтай байна. Үүнд:

Д/д	ВАЛЮТЫН ТӨРӨЛ		/ТӨГРӨГӨӨР/ ХАНШИЙН ӨӨРЧЛӨЛТ /ӨСӨЛТ +; БУУРАЛТ -/		
			2010 оны IV улирал	2011 оны II улирал	2011 оны III улирал
1	АНУ доллар	USD	-	- 51.07	28.50
2	Английн фунт	GBP	-	- 28.88	70.19
3	Евро	EUR	-	39.41	- 19.60
4	БНХАУ-ын юань	CNY	-	0.06	3.54
5	БНСУ-ын вон	KRW	-	0.19	- 0.12
6	ОХУ-ын рубль	RUB	-	1.67	- 1.27
7	Японы иен	JPY	-	-0.46	- 0.75

Дээрх хүснэгтээс үзэхэд 2011 оны 3 дугаар улиралд Евро 19.6 төгрөг, БНСУ-ын вон 0.12 төгрөг, Оросын рубль 0.67 төгрөг, Японы иен 0.59 төгрөгөөр тус тус буурч, Хятадын юань 3.54 төгрөг, Английн фунт 70.19 төгрөг, АНУ-ын ам.доллар 28.50 төгрөгөөр тус тус өсчээ. Үүнээс үндэслэн нийт гадаад валют тус бүрийн хоорондын ханшийн зөрүү харьцангуй тогтуун байсан төдийгүй огцом хэлбэлзэл /100 төгрөгөөс илүү/ гараагүй байна.

БИЧИЛ САНХҮҮГИЙН ГАЗАР